

ХУШ КЕЛИБСИЗ, ВЕНГРИЯЛИК АЗИЗ МЕҲМОНДАР

БУТУН ДУНЕ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗИ!

ТОШКЕНТ ХАКЖАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ САНОАТ ВА ҚИШЛОҚ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТЛАРИ,
ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ШАҲАР КОМИТЕТИ, МЕХНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ
ТОШКЕНТ САНОАТ ВА ҚИШЛОҚ ОБЛАСТЬ ХАМДА ШАҲАР СОВЕТЛАРИНИНГ ОРГАНИ

10-ИЛ ЧИҚИШИ
№ 137 (2428).

13
И Ю Л Ъ
Ш А Н Б А
1963 ЙИЛ

БАҲОСИ
2 ТИЯН

Ўзбекистон Коммунистик партияси Марказий Комитетининг VIII пленуми тўғрисида ИНФОРМАЦИОН БИЛДИРИШ

12 июлда Тошкентда Ўзбекистон Коммунистик партияси Марказий Комитетининг VIII пленуми очилди.

Пленум ишда иштирок этиш учун область партия комитетларининг биринчи ва иккинчи секретарлари, область, шаҳар ва район партия комитетларининг идеология масалалари билан шуғулланувчи секретарлари, область ва шаҳар партия комитетлари идеология бўлиmlарининг мудири, область партия комитетлари қишлоқ хўжалик бўлиmlарининг мудири, ишлаб чиқариш бошқармалари ва саноат-ишлаб чиқариш зоналари партия комитетларининг секретарлари ва секретарь ўринбосарлари, область икромия комитетлари раисларининг маданият масалалари билан шуғулланувчи ўринбосарлари, область маданият бошқармаларининг бошлиқлари таклиф этилдилар.

Пленум ишда Ўзбекистон касаба союзлари совети, Ўзбекистон ЛКСМ Марказий Комитети, республика министрликлари ва бошқармалари, Ўзбекистон ССР фанлар академияси, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ҳузуридаги Партия тарихи институти, Тошкент Олий партия мактаби, «Билим» жамияти, матбуот, радио, Ўзбекистон телеграф агентлиги, телевидение, икжодий союзулар, кино ва театрларнинг раҳбар ходимлари, олий ўқув юртлири икжодий фанлар кафедраларининг мудири, область қишлоқ хўжалик органларининг, баъзи совхоз ва колхозларнинг раҳбарлари, бир қанча бошланғич партия ташкилотларининг секретарлари, қишлоқ хўжалик ишгорлари, бир қанча партия ташкилотларининг пропагандистлари ва агитаторлари, сиёсий маориф уйлари ва кабинетларининг, клублар ва кутубхоналарнинг ходимлари, Туркистон ҳарбий округининг сиёсий ходимлари ҳам қатнашмоқдалар.

Пленум ишда КПСС Марказий Комитети Ўрта Осиё Бюроси раисининг ўринбосарлари В. К. Акулиничев, С. М. Веселов ўртоқлар, КПСС Марказий Комитети иттифоқи республикалар бўйича қишлоқ хўжалик бўлими мудирининг ўринбосари ўртоқ В. Д. Паников, қардош республикалардан келган ўзаро текшириш бригадаларининг раҳбарлари: Тожикистон Компартияси Марказий Комитетининг секретари ўртоқ М. С. Осимов, Туркменистон ССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари ўртоқ В. Ф. Бурашников, Озарбайжон ССР қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштириш ва тайёрлаш министрининг ўринбосари ўртоқ А. П. Халилов иштирок этмоқдалар.

РЕСПУБЛИКА ТУХУМ ТАЙЁРЛАШ ЙИЛЛИК ПЛАНИНИ БАЖАРДИ

КПСС Марказий Комитети июнь Пленумининг қарорларидан илҳомланган Ўзбекистон қишлоқ хўжалиги меҳнаткашлари Ватанини аjoyиб ғалаба билан қувонтирдилар. Улар Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг пленуми очилган кунни давлатга туҳум сотиш йиллик планини мамлакатда биринчи бўлиб муддатидан олдин бажардилар. Қишлоқ матбуот кооперациясининг қабул қилиш пунктларига 115.338 минг донга туҳум тушди. Бу — ўтган йилнинг шу вақтидагига нисбатан 20 миллион донга кўпроқ. Туҳум топшириш ва сотиш 1953 йилдагига нисбатан қариб олти баравар кўпайди.

Самарқанд областининг меҳнаткашлари туҳум тайёрлаш планини бажариш ишига катта ҳисса қўйдилар. Улар давлатга 24 миллион дондан кўпроқ туҳум сотдилар.

Давлат планини 113,6 процент бажарган Хоразм области, давлат планини 110,6 процент бажарган Бухоро области ва давлат планини 107,7 процент бажарган Андижон области туҳум тайёрлашда яхши натижаларга эришди.

Республикада механизацияланган паррандачилик фабрикалари, колхоз ва совхозларда йирин паррандачилик фермалари қуриш, аралаш озуқа етиштиришни қўйайтириш ва бу озуқани антибиотиклар ва микроэлементлар билан бойитиш юзасидан катта ишлар олиб боришда, шунингдек матбуот кооперацияси системасида янги тайёрлаш базалари вужудга келтирилганда, туҳум ҳарид қилиш давом этмоқда.

ҒАЛЛА ЎРИМИ ИЛГОРЛАРИГА КЎЧМА ҚИЗИЛ БАЙРОҚ

Ўзбекистон КП Марказий Комитети, Олий Совети Президиуми ва Ўзбекистон ССР Министрлар Совети июлнинг биринчи ўн кунлигига бошқон дон экинлари ўрими ва давлатга ғалла сотишнинг боришини кўриб чиқдилар ва Ўзбекистон КП Марказий Комитети, Олий Совет Президиуми ва Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг қўча Қизил байроғини Тошкент областига (қишлоқ область партия комитетининг секретари М. Абдуразақов, қишлоқ область икромия комитетининг раиси Э. Шайхон, қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштириш ва тайёрлаш область бошқармасининг бошлиғи Бочкарев ўртоқлар) топширишди. Бу область 1 июлдан 10 июлгача бўлган вақт ичида 13,2 процент майдондаги бошқон дон экинларини ўриб олинишни, йиллик планга нисбатан 35,2 процент ғалла тайёрлашни таъминлаган. Мавсум бошдан шу кунгача эса 30,7 процент майдондаги ғалла ўрилиб, йиллик ғалла тайёрлаш плани 48,9 процент бажарилган. Байроқ Сирдарё обастидан олиб берилди.

Ғалла ўрими ва давлатга ғалла сотишда Ўрта Чирчиқ бошқармаси хўжаликларининг ҳам яхши ишлаганликлари қайд қилиб ўтилди.

ЎЗБЕКИСТОНГА
КЕЛИШИ МУНОСАБАТИ
БИЛАН

ЎРТОҚ ЯНОШ КАДАР

Совет халқининг қадрон дўсти, шу кунларда Совет Иттифоқда меҳмон бўлиб турган ўртоқ Янош Кадар бошлиқ Венгрия Халқ Республикасининг партия-ҳукумат делегацияси бугун Совет Ўзбекистонига келди. Бугун совет халқи ҳаттори республикамиз меҳнаткашлари ҳам Венгрия Халқ Республикасининг партия-ҳукумат делегациясини табриқлаб, ўз мамлакатиде социализм қурилишини кенг авж олдирдиша, ер юзиде мустақам тинчлик учун курашда қардош венгер халқига чин юракдан янада зўр муваффақиятлар тиламоқдалар.

Венгрия Социалистик ишчи партияси Марказий Комитетининг Биринчи секретари, Венгрия революцион ишчи-деҳқон ҳукуматининг Раиси ўртоқ Янош Кадар Венгрия Халқ Республикасининг атоқли партия ва давлат раҳбари, халқаро коммунизм ва ишчилар ҳаракатининг кўзга қўрилган арбобидир.

Совет халқининг қадрон дўсти, шу кунларда Совет Иттифоқда меҳмон бўлиб турган ўртоқ Янош Кадар бошлиқ Венгрия Халқ Республикасининг партия-ҳукумат делегацияси бугун Совет Ўзбекистонига келди. Бугун совет халқи ҳаттори республикамиз меҳнаткашлари ҳам Венгрия Халқ Республикасининг партия-ҳукумат делегациясини табриқлаб, ўз мамлакатиде социализм қурилишини кенг авж олдирдиша, ер юзиде мустақам тинчлик учун курашда қардош венгер халқига чин юракдан янада зўр муваффақиятлар тиламоқдалар.

Узининг коммунистик эътиқодлари ва революцион фаолияти учун ўртоқ Кадар ҳатторичлар режими томонидан бир неча марта қамоққа олинди.

Мамлакат озод қилингандан сўнг Янош Кадар Коммунистик партиянинг Венгрияда янги ҳаёт барпо қилиш соҳасидаги программасини изчиллик билан амалга ошириш учун актив курашда. У, партия ва давлатнинг бир қанча раҳбарлик вазифаларида ишлайди.

Марказий Комитет секретарлигига сайлади.

Ғарбдаги империалистик доираларнинг бевосита қўмағи билан 1956 йилда ички реаксия қучлари кўтарган контрреволюцион исён пайтида ўртоқ Кадар Миллер Падь ҳукуматининг сотқинликдан иборат сийсатига қатъиян қарши чиқди, мамлакатдаги революцион қучларни контрреволюцион исённи тор-мор келтириш, венгер халқининг социалистик ғалабаларини ҳимоя қилиш ва пролетариат диктатурасини мустақамлаш учун жипслаштириш ва сафарбар қилиш йўлидаги курашга бош бўлиб турди. Ўртоқ Кадар Венгрия Революцион ишчи-деҳқон ҳукуматини тузиш, венгер ишчилар сиёсий партиясини қайта ташкил этиш ва мустақамлаш ташаббускори бўлди.

Ўртоқ Кадар 1956 йил ноябр ойидан буюн Венгрия социалистик ишчи партияси Марказий Комитетининг биринчи секретаридир. 1956 йил ноябр ойидан 1956 йил январ ойигача у Венгрия революцион ишчи-деҳқон ҳукуматига бошчилиқ қилди. 1958 йил январ ойидан 1961 йил сентябр ойигача давлат министри вазифасида ишлайди. 1961 йил сентябр ойида мамлакатга давлат раҳбарлигини мустақамлаш мақсидида у яна Венгрия революцион ишчи-деҳқон ҳукуматининг раиси қилиб тайинланди.

Ўртоқ Кадар марксизм-ленинизм принциплари асосида социалистик ҳамадўстлик мамлакатлари, халқаро коммунистик ва ишчилар ҳаракати бирлиги ва жипслашган янада мустақамлаш учун, социалистик қурилиш вазифаларини ҳал қилишда марксизм-ленинча назарияни икжодий қўлланиш учун изчиллик билан курашиб келмоқда.

Ўртоқ Кадар 1960 йилда Венгрия Халқ Республикасининг Бирлашган Миллатлар Ташкилоти Бош Ассамблеяси XV сессиясида қатнашган делегациясига бошлиқлиқ қилиб, империалистик давлатларнинг агрессивия ниятларини фойш қилди, уларнинг суверен мамлакатлар ички ишларига аралашишга уринишларига ҳамда Венгрия Халқ Республикасининг икжодий ва давлат тузумига бўҳтончилик билан қилган ҳужумларига кескин зарба берди, совет делегациясининг бошлиғи ўртоқ Н. С. Хрушчев ёлпасига ба батамом қурул-сисламани мустақамлашнинг системасини тутатиш, БМТни тинчликни сақлаб турувчи тасирчан қурола айлантириш ҳақида сессияда киритган таклифларни актив қувватлади.

Ўртоқ Кадарнинг 1962 йил май ойида 50 ёшга кириш муносабати билан Венгрия Халқ Республикасининг Президиуми унинг кўп йиллик ва самарали революцион фаолиятини, Венгрияда социализм қуриш ишларида, 1956 йилда контрреволюцияга қарши курашган ташкил этилиши, Венгрия социалистик ишчи партиясини қайта тузиш ва мустақамлаш ҳамда Венгрия революцион ишчи-деҳқон ҳукуматини тузишдаги катта хизматларини назарда тутиб, ўртоқ Янош Кадарга Социалистик Меҳнат Қаҳрамони деган унвон берди.

Ўртоқ Кадар Совет Иттифоқига бир неча марта келиб, Венгрия социалистик ишчи партиясининг КПСС XXI ва XXII съездаларида, коммунистик ва ишчи партиялар вакилларининг 1957 ва 1960 йиллардаги Москва кенгашларида қатнашган делегацияларига, 1957 йилда Венгрия Халқ Республикасининг партия-ҳукумат делегациясига, Ўзаро Иттифоқий Ердам Кенгаши аъзоси бўлган мамлакатлар коммунистик ва ишчи партиялари Марказий Комитетлари биринчи секретарлари ҳамда ҳукумат бошлиқларининг кенгашларида қатнашган Венгрия Халқ Республикасини делегациясига бошлиқлик қилди.

Ўртоқ Кадар 1912 йил 26 майда туғилган. Унинг ота-онаси ишчи эди. Ўртоқ Кадар капитализм даврида меҳнаткашларнинг оғир турмуш шaroитларини баъриқ ўз бошидан кечирди. Буржуа-помещиклар Венгрияда ҳукумрон сиёсий партияга билан олиш имкониятига эга бўлиб, ишчининг ўғли ўқиш ўрнига болалик оғирлариде бошлаб ишлаш шарт эди.

Ўртоқ Кадар 17 ёшлик чоғида ишчилар ҳаракатига қўшилиб, дастлаб металлистларнинг ёшлар ташкилоти ишида қатнашди. 1931 йилда Коммунистик ишчи ёшлар союзига аъзо бўлиб кириди, 1932 йилда ана шу союз Марказий Комитети секретариатининг аъзоси қилиб сайланди. Уша йили Коммунистик партия сафига ҳам кириди.

Иккинчи жаҳон уруши даврида ўртоқ Кадар Венгрия Коммуни-

Миллат мажлисининг депутаты Венгрия Коммунистик партияси Марказий Комитети Сиёсий бюроси ва секретариатининг аъзоси, шундан сўнг Венгрия Меҳнаткашлар партияси Марказий Комитети Сиёсий бюроси ва секретариатининг аъзоси қилиб сайланди. 1945—1948 йилларда ўртоқ Кадар Венгрия Коммунистик партияси Будапешт шаҳар комитетининг биринчи секретари бўлиб ишлайди, сўнгра Венгрия ички ишлар министри қилиб тайинланди.

1951 йил бошларида у сохта айбонлар асосида қамоққа олинди ва уч йилдан кўпроқ қамоқда ётди.

1956 йил июль ойида Венгрия Меҳнаткашлар партияси Марказий Комитетининг Пленуми уни Марказий Комитет составига киририб, партия Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоллигига ва

ИДЕОЛОГИЯ ИШИ САВЯСИНИ ЯНАДА ЮКСАЛТИРАЙЛИК

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг VIII пленумида Ўзбекистон КП Марказий Комитетининг биринчи секретари ўртоқ Ш. Р. РАШИДОВ доклади

Ўртоқлар! КПСС Марказий Комитетининг 18 июндан 22 июнгача давом этган Пленуми партия ва бугун совет халқининг гоявий оидий ҳаётида гоят катта воқеа, коммунистик қурилишдаги буюк йўлимизда муҳим босқич бўлди. Бу — партиянинг тарихида идеология ишларига махсус бағишланган биринчи Пленум эди.

Пленум қатнашчилари КПСС Марказий Комитетининг секретари ўртоқ Л. Ф. Ильичевнинг партия идеология ишларининг навобатдаги вазифалари тўғрисидаги сермазлум докладыни зўр мароқ билан тингладилар. Ўртоқ Никита Сергеевич Хрушчев Пленумда катта ва ёрқин нутқ сўзлади.

Пленумнинг идеология иши масалаларига доир материаллари ва қарорлари жуда катта аҳамиятга эга. Бу материаллар ва қарорлар ҳақиқатдан ҳам замонамизнинг тарихий ҳужжатлари, партиямизнинг, барча коммунистик ва ишчи партияларнинг, янги ҳаёт учун курашаётган барча кишиларнинг жанговар ҳаракат программаси ҳисобланади. Пленум қарорларининг амалга оширилиши ҳаёти коммунистик асосида қайта қуришни, янги одамни — коммунистик жамият қурилишнинг қудратли омили бўлган идеология иши савиясини янада баланд кўтаришга имкон беради.

КПСС Марказий Комитетининг секретарлари М. А. Суслов, В. Н. Пономарев ва Ю. В. Андропов ўртоқлар Пленумда сўзга чиқиб, бир томондан Хитой Компартияси Марказий Комитети иккинчи томондан, Совет Иттифоқи Коммунистик партияси ва бошқа қардош коммунистик

партиялар ўртасидаги келишмовчиликлар моҳиятини баён қилиб берди.

КПСС Марказий Комитетининг Пленуми, бир томондан ХХП Марказий Комитети билан, иккинчи томондан, Совет Иттифоқи Коммунистик партияси ва бошқа қардош партиялар ўртасидаги келишмовчиликларнинг моҳияти билан таъиниш, «КПСС Марказий Комитети вакилларининг Хитой Коммунистик партияси Марказий Комитети вакиллари билан бўлаёкан учрашуви тўғрисида» қарор қабул қилди, бу учрашув 5 июлда Москвада бўлди.

Пленум КПСС Марказий Комитети Президиумининг, КПСС Марказий Комитетининг Биринчи секретари, СССР Министрлар Советининг, Раиси ўртоқ Никита Сергеевич Хрушчевнинг жаҳон коммунистик ҳаракати қучларини янада жипслаштириш соҳасидаги сиёсий фаолиятини, шунингдек Хитой Коммунистик партияси Марказий Комитети билан ўзаро муносабатларда КПСС Марказий Комитети Президиуми амалга оширган ҳамма конкрет ҳаракатлар ва чораларни тўла ва яқдиллик билан маъқуллаб қайд қилди. Ўртоқ Н. С. Хрушчев ҳақиқатда КПСС Марказий Комитетининг Президиуми коммунистик ва ишчи партияларнинг кенгашларида яқдиллик билан қўл бул қилинган қарорларини изчиллик билан оғишмай амалга оши-

риб келди ва амалга оширмоқда.

КПСС Марказий Комитети Пленуми ХХП Марказий Комитетининг бизнинг партиямига ва бошқа коммунистик партияларга, КПСС сўздаларинг қарорларига, КПССнинг марксизм-ленинча назария, СССРда социализм қурилиш ва халқаро революцион ҳаракат амалий таърибиде асосида қилган ҳужумларини асосиз ва бўҳтондан иборат, деб қатъиян рад этди.

Пленум ўзи қабул қилган қарорда КПСС Марказий Комитетининг Президиуми ХХП Марказий Комитети вакиллари билан музокараларда амал қилиш лозим бўлган асосий принципларни таъкидлаб ўтди. Пленум КПСС Марказий Комитети Президиумига КПСС XX, XXI ва XXII съездаларида, компартияларнинг кенгашларида партиямиз томонидан қабул қилинган ҳамда Декларация ва Баёнотда ифода этилган, турмушда, халқаро коммунистик ҳаракатнинг ривожланиш практикасида ва халқаро воқеаларнинг боришда батамом тасдиқланган йўлни оғишмай ўтказиш вазифасини топширди.

Шу билан бирга, қарорда айтиб ўтилдики, КПСС Марказий Комитети бундан буюн ҳам марксизм-ленинизм ва социалистик интернационализм принциплари асосида Совет Иттифоқи билан Хитой Халқ Республикасининг улуғ халқлари ўртасидаги, КПСС билан ХХП ҳамда бошқа қардош пар-

тиялар ўртасидаги қардошларча дўстлик ва муносабатларни халқаро коммунистик ва ишчилар ҳаракатининг бирлиги манфаатларини қўллаб, умумий ишчимиз — коммунизм ғалабаси учун кураш манфаатларини қўллаб мустақамлашга интила беради.

Пленум ташкилий масалаларни ҳам қараб чиқди — Л. И. Брежнев ва Н. В. Подгорний ўртоқларини КПСС Марказий Комитетининг секретарлари қилиб сайлади.

Пленум Қозғоғистон ССР Министрлар Советининг собиқ раиси Дауленовни номуносиб кулчи билан ўз обрўсини тўкиб қўйгани учун КПСС Марказий Комитети аъзолари составидан ҳамда собиқ

тиятлар ўртасидаги қардошларча дўстлик ва муносабатларни халқаро коммунистик ва ишчилар ҳаракатининг бирлиги манфаатларини қўллаб, умумий ишчимиз — коммунизм ғалабаси учун кураш манфаатларини қўллаб мустақамлашга интила беради.

Пленум ташкилий масалаларни ҳам қараб чиқди — Л. И. Брежнев ва Н. В. Подгорний ўртоқларини КПСС Марказий Комитетининг секретарлари қилиб сайлади.

Пленум Қозғоғистон ССР Министрлар Советининг собиқ раиси Дауленовни номуносиб кулчи билан ўз обрўсини тўкиб қўйгани учун КПСС Марказий Комитети аъзолари составидан ҳамда собиқ

тиятлар ўртасидаги қардошларча дўстлик ва муносабатларни халқаро коммунистик ва ишчилар ҳаракатининг бирлиги манфаатларини қўллаб, умумий ишчимиз — коммунизм ғалабаси учун кураш манфаатларини қўллаб мустақамлашга интила беради.

Пленум ташкилий масалаларни ҳам қараб чиқди — Л. И. Брежнев ва Н. В. Подгорний ўртоқларини КПСС Марказий Комитетининг секретарлари қилиб сайлади.

Пленум Қозғоғистон ССР Министрлар Советининг собиқ раиси Дауленовни номуносиб кулчи билан ўз обрўсини тўкиб қўйгани учун КПСС Марказий Комитети аъзолари составидан ҳамда собиқ

тиятлар ўртасидаги қардошларча дўстлик ва муносабатларни халқаро коммунистик ва ишчилар ҳаракатининг бирлиги манфаатларини қўллаб, умумий ишчимиз — коммунизм ғалабаси учун кураш манфаатларини қўллаб мустақамлашга интила беради.

Пленум ташкилий масалаларни ҳам қараб чиқди — Л. И. Брежнев ва Н. В. Подгорний ўртоқларини КПСС Марказий Комитетининг секретарлари қилиб сайлади.

Пленум Қозғоғистон ССР Министрлар Советининг собиқ раиси Дауленовни номуносиб кулчи билан ўз обрўсини тўкиб қўйгани учун КПСС Марказий Комитети аъзолари составидан ҳамда собиқ

тиятлар ўртасидаги қардошларча дўстлик ва муносабатларни халқаро коммунистик ва ишчилар ҳаракатининг бирлиги манфаатларини қўллаб, умумий ишчимиз — коммунизм ғалабаси учун кураш манфаатларини қўллаб мустақамлашга интила беради.

Пленум ташкилий масалаларни ҳам қараб чиқди — Л. И. Брежнев ва Н. В. Подгорний ўртоқларини КПСС Марказий Комитетининг секретарлари қилиб сайлади.

Пленум Қозғоғистон ССР Министрлар Советининг собиқ раиси Дауленовни номуносиб кулчи билан ўз обрўсини тўкиб қўйгани учун КПСС Марказий Комитети аъзолари составидан ҳамда собиқ

тиятлар ўртасидаги қардошларча дўстлик ва муносабатларни халқаро коммунистик ва ишчилар ҳаракатининг бирлиги манфаатларини қўллаб, умумий ишчимиз — коммунизм ғалабаси учун кураш манфаатларини қўллаб мустақамлашга интила беради.

Пленум ташкилий масалаларни ҳам қараб чиқди — Л. И. Брежнев ва Н. В. Подгорний ўртоқларини КПСС Марказий Комитетининг секретарлари қилиб сайлади.

Пленум Қозғоғистон ССР Министрлар Советининг собиқ раиси Дауленовни номуносиб кулчи билан ўз обрўсини тўкиб қўйгани учун КПСС Марказий Комитети аъзолари составидан ҳамда собиқ

тиятлар ўртасидаги қардошларча дўстлик ва муносабатларни халқаро коммунистик ва ишчилар ҳаракатининг бирлиги манфаатларини қўллаб, умумий ишчимиз — коммунизм ғалабаси учун кураш манфаатларини қўллаб мустақамлашга интила беради.

Пленум ташкилий масалаларни ҳам қараб чиқди — Л. И. Брежнев ва Н. В. Подгорний ўртоқларини КПСС Марказий Комитетининг секретарлари қилиб сайлади.

Пленум Қозғоғистон ССР Министрлар Советининг собиқ раиси Дауленовни номуносиб кулчи билан ўз обрўсини тўкиб қўйгани учун КПСС Марказий Комитети аъзолари составидан ҳамда собиқ

тиятлар ўртасидаги қардошларча дўстлик ва муносабатларни халқаро коммунистик ва ишчилар ҳаракатининг бирлиги манфаатларини қўллаб, умумий ишчимиз — коммунизм ғалабаси учун кураш манфаатларини қўллаб мустақамлашга интила беради.

Пленум ташкилий масалаларни ҳам қараб чиқди — Л. И. Брежнев ва Н. В. Подгорний ўртоқларини КПСС Марказий Комитетининг секретарлари қилиб сайлади.

Пленум Қозғоғистон ССР Министрлар Советининг собиқ раиси Дауленовни номуносиб кулчи билан ўз обрўсини тўкиб қўйгани учун КПСС Марказий Комитети аъзолари составидан ҳамда собиқ

тиятлар ўртасидаги қардошларча дўстлик ва муносабатларни халқаро коммунистик ва ишчилар ҳаракатининг бирлиги манфаатларини қўллаб, умумий ишчимиз — коммунизм ғалабаси учун кураш манфаатларини қўллаб мустақамлашга интила беради.

Пленум ташкилий масалаларни ҳам қараб чиқди — Л. И. Брежнев ва Н. В. Подгорний ўртоқларини КПСС Марказий Комитетининг секретарлари қилиб сайлади.

Пленум Қозғоғистон ССР Министрлар Советининг собиқ раиси Дауленовни номуносиб кулчи билан ўз обрўсини тўкиб қўйгани учун КПСС Марказий Комитети аъзолари составидан ҳамда собиқ

тиятлар ўртасидаги қардошларча дўстлик ва муносабатларни халқаро коммунистик ва ишчилар ҳаракатининг бирлиги манфаатларини қўллаб, умумий ишчимиз — коммунизм ғалабаси учун кураш манфаатларини қўллаб мустақамлашга интила беради.

Пленум ташкилий масалаларни ҳам қараб чиқди — Л. И. Брежнев ва Н. В. Подгорний ўртоқларини КПСС Марказий Комитетининг секретарлари қилиб сайлади.

Пленум Қозғоғистон ССР Министрлар Советининг собиқ раиси Дауленовни номуносиб кулчи билан ўз обрўсини тўкиб қўйгани учун КПСС Марказий Комитети аъзолари составидан ҳамда собиқ

тиятлар ўртасидаги қардошларча дўстлик ва муносабатларни халқаро коммунистик ва ишчилар ҳаракатининг бирлиги манфаатларини қўллаб, умумий ишчимиз — коммунизм ғалабаси учун кураш манфаатларини қўллаб мустақамлашга интила беради.

Пленум ташкилий масалаларни ҳам қараб чиқди — Л. И. Брежнев ва Н. В. Подгорний ўртоқларини КПСС Марказий Комитетининг секретарлари қилиб сайлади.

Пленум Қозғоғистон ССР Министрлар Советининг собиқ раиси Дауленовни номуносиб кулчи билан ўз обрўсини тўкиб қўйгани учун КПСС Марказий Комитети аъзолари составидан ҳамда собиқ

тиятлар ўртасидаги қардошларча дўстлик ва муносабатларни халқаро коммунистик ва ишчилар ҳаракатининг бирлиги манфаатларини қўллаб, умумий ишчимиз — коммунизм ғалабаси учун кураш манфаатларини қўллаб мустақамлашга интила беради.

Пленум ташкилий масалаларни ҳам қараб чиқди — Л. И. Брежнев ва Н. В. Подгорний ўртоқларини КПСС Марказий Комитетининг секретарлари қилиб сайлади.

Пленум Қозғоғистон ССР Министрлар Советининг собиқ раиси Дауленовни номуносиб кулчи билан ўз обрўсини тўкиб қўйгани учун КПСС Марказий Комитети аъзолари составидан ҳамда собиқ

Техникхурдлик сингари соиал илматни катъят билан тугатини, тангасалар ва ишкъасларга қарши муросасиз кураш олиб боиш, бунинг учун ишонтиришининг дама воситаларидан, керак бўлганда мажбур қилиш воситаларидан ҳам фойдаланиш зарур.

(Давоми учинчи бетда).

ЎРТОҚ Ш. Р. РАШИДОВ. ДОКЛАДИ

(Давоми. Боши 1, 2-бетларда).

Хар бир совет кишининг айтиш мекхат фаолиятига жалб қилиш вазифини ҳал этишда кишиларнинг ижодий меҳнати учун, уларнинг иш малакасини ошириш учун қулай шартот яратиш, уларнинг турмуши, таълим олиши, маданий жиҳатдан ўсиши ҳақида ғамхўрлик қилиш жуда катта аҳамиятга эга. Бундай қилинмаса, кўнглидаги натижаларга эришиш мумкин эмас, меҳнат одомининг ҳаётини ахтиёки ва ҳузур-ҳаловати бўлиб қолади, деб ўзимиз қилиш мумкин эмас.

Шунга қарамадан баъзи раҳбар ходимларимиз ана шу ҳақиқатни қўшунмаётганлар ёки қўшунини истамётганлар. Улар «ҳар қандай қилиб бўлса ҳам» пилани баъжарилга интилоб, одамни ва унинг ахтиёкларини мутлақо назарга олмайдилар, кишиларнинг самарали меҳнат қилиши учун зарур шартот яратиш, уларнинг ижодий активлигини ошириш ҳақида ғамхўрлик қилмайдилар.

Масалан, Ўртоқ Сенягин директор, ўртоқ Қашубин партия ташкилот секретари бўлган «Ўзбек-хлопкомаш» заводини олиб кўрайлик. Бу ерда одам ҳақида, зарур маданий майиш шартот яратиш ҳақида ғамхўрлик қилишга кам эътибор берилмоқда, тарбиявий ишлар яхши йўлга қўйилмаган, социалистик мусобақа кўнчилидагидек ташкил этилмаган. Меҳнатини ташкил қилиш ва тарбиялашда катта нуқсонлар бор. Завод директори Сенягин, цехларнинг баъзи раҳбарлари ишонтириш методи ўрнига қуруқ маъмурийлик қилмоқдалар, ўз қўл остидаги кишиларга нисбатан қўпол муомалада бўлиб, уларни ҳақкорат қилмоқдалар. Заводда штурччилик авж олган. Массулоятнинг 65 процентга яқини одатла ойнани охири ўш кунлидаги ишлаб чиқаришмоқда.

Афсуски, бундай аҳвол бошқа корхоналарда ҳам, бир қанча колхоз ва совхозларда ҳам бўй бермоқда. Бундай ҳолатларга қатъий барҳам бериш зарур.

КПСС Марказий Комитети Пленумида план қандай йўл билан баъжарилганлиги партия бешар қарай олмайдилар, деб таъкидланди. Ахир, капиталист ҳам ишлаб чиқаришни яхши ташкил эта олиши мумкин. Совет раҳбар ҳокимдан кўп нарсга талаб қилинади — пилани тўла ва ошириб баъжариш учун кураш жараёнидаги кишиларни тарбиялаш, улар ўртасида янгича, коммунистик мусобатларни шакллантириш ҳам керак.

Ажойиб педагог А. С. Макаренконинг қуйидаги сўзларини эслатиб ўтиш фўрийдилар: «Сиз одамни меҳнат қилишга ҳар қанча мажбур этишингиз мумкин, лекин агар сиз шу билан бир вақтда уни сиёсий ва аҳқўқий жиҳатдан тарбияламасангиз, агар у ижтимоий ва сиёсий ҳаётида иштирок этмаса, бу меҳнат ҳеч қандай ижодий натижа бермайдиган шунчаки нейтрал процесс бўлиб қолади».

Ходимнинг ишлаб чиқаришга мусобатига ҳам, унинг ишлаб чиқаришдан ташқари юриш-туришга ҳам раҳбар бир иш аҳамияти бермоғи керак. Раҳбар ўзига бўйсинувчи ҳолига таалуқли ҳамма масалалар билан: унинг ўқини, маданий жиҳатдан ўсиши, турмуши, оилага ва болалар тарбиясига мусобати, бундан вақтин қандай ўтказилганлиги билан қизиқиб туриши зарур. Кишиларнинг меҳнат активлиги ҳам, уларнинг ишлаб чиқаришга мусобати ҳам ана шунларнинг ҳаммасига бевосита боғлиқ эканлигини эсда тутиш керак.

Тўғри ташкил этилган социалистик мусобатнинг меҳнат тарбиясида роли жуда катта. Бу муҳим ишда формализм ва расмийчилик ҳали кўп. Мусобақада конкретлик, натижаларни эълоб қилиб туриш, бинобарин тасдиқлаш этишмайди. Кўпгина партия ташкилотлари коллективларини ва уларнинг раҳбарларини қабул қилинган мажбурийат учун юксак масулоят рўида тарбиялашга етарли эътибор бермаётганлар.

Қабул қилинган мажбурийатларга эътиборсизлик билан қараётган, қуруқ вазъобларни қилаётган кишилар ҳали ҳам учраб турибди. Уларнинг қилган ишларидан гапирадиган гаплари кўп. Бундай раҳбарлар қабул қилинган мажбурийат ҳақида эълоб бурун шовқин-сурон кўтардиларда, кейинчалик уларни унутиб қўйдилар ва амалда мажбурийатларнинг баъжарилишини таъминламайдилар. Бу аса социалистик мусобақа юрсининг обрўсига путур етказди.

Шахрисаб ишлаб чиқариш бошқармаси (партия комитетининг секретари Ўртоқ Сирожидинов, бошқарма бошлиғи Ўртоқ Қараулин) пахта юзасидан юксак мажбурийат олиб, бу йил еткардиладан кўнмада 25 центнердан ҳосил еттиштиришга ҳамда батанга 63 минг тонна пахта топиришга ваъда берган эди. Бироқ бу мажбурийатнинг баъжарилиши ҳаф остида турибди. Ўғзани бегона ўз боши кетган, уни ўтоқ қилиш ва ишлаб ёмон олиб боришмоқда, каттагина майдонларда ўзга қондириб сўғурмалатганиги учун нимжон бўлиб қолади.

Бекобод, Норой, Навоий ишлаб чиқариш бошқармаларининг раҳбарлари ҳам ўш мажбурийатларини унутиб қўйганга ўхшайдилар. Бу бошқармаларда ўғзанинг аҳвали янада ёмонроқ.

Ҳаммага маълумки, бундан бир неча йил илгари Чирчиқ шаҳрининг партия, совет, қасаба союз ва комсомол ташкилотлари коммунистик меҳнат ва юксак маданий шайри номини олиш учун кураш бошлаганлиқларини эълоб қилган эдилар. Бу ҳақида газеталарда жуда кўп ёзилди, радио орқали кўп гапирилди. Лекин натижаси нима бўлди? Тўғриси айтиш керакки, ишнинг натижаси олдин ҳам мажбурийатдан ҳали анча орқада. Шаҳарда ишлаб чиқариш планлари, меҳнат унумдорлигини ошириш топшириқларини баъжармаётган

қолмади. Ҳаёт баъзан шундай садқани одамларни ҳам яратадилар, улар ҳаётга нотўғри муносабатлари, меҳнатдан қўқишлари, обивателларча ҳаракатлари ва майиллари билан совет кишининг ҳулқ-атворида ва тафаккурини эгиз бўлган ишларни қилмоқдалар. Улар революциядан илгарти бойваччалар ва ишратпарастларни эслатадилар. Бундай кишилар кам бўлса ҳам биз улар учун жавобгаримиз. Ахир бу — бизларда ёт идеология тасирининг натижасига эмас, балки шунингдек партия ва комсомол ташкилотлари ахши ишламаганлигининг ҳам оқибатидир.

Айрим партия комитетлари ёшларни тарбиялаш ишлари билан нисбатан қизиқсиз шугулланмоқдалар. Ўғиллар ва қизлар ишдан бунд қатъин қандай ўтказиб чиқаришлари билан, кечки ишчи-ёшлар ва қишлоқ ёшлари мактаблари қандай ишлатилганлиги билан, маданий-оқартув муассасаларида ёшлар ўртасида ишлаш қандай ташкил этилганлиги билан қизиқмаётганлар. Бу ишларнинг ҳаммаси фақат комсомолнинг зиммасига юқлаб қўйилмоқда. Кўпгина комсомол ташкилотлари аса ёшлар билан ишлашни ташкил этишга расмийчилик билан қармоқдалар, ёшлар — синчюк, ҳар нарсасга қизиқувчи, ҳис-тўғуси ўткир кишилар эканлигини ҳисобга олмаётганлар.

Ёшларнинг ақли ва қалбига тўғри тасвир кўрсатиш учун ёшлар ўртасида ўтказиладиган ишчи хилма-хил қилиш, бу ишларни мароқли, жойлаб қилиб ўтказиш керак. Ишчи шундай йўлга қўйиш керакки, бунинг натижасида ёшлар ресурсларга, бемаза кўнгли очинишга, (бу аса уларни обивателчилик ва мешчиллик ботроқига янада кўпроқ ботиради) балки маданият саройларига ва маданий уйларида, клублар ва кутубхона-театрлар ва концерт залларида ўтказиладиган қизиқарли ва фойдалли тадбирларга боришлар. Ёшларни оммавий спорт ишларига, бадий ҳаваскорлик тўғрисидаги қаттиққўл жалб этиш, ҳалқ маданият университетларида ўқишга жалб этиш керак.

Бироқ буш шундан кўз юма олмаймики, ҳаёт, ўртоқ Илчиёв жуда тўғри айтганидек, ўз бурчини ҳалол ва софийлик билан баъжариладиган, ўз ҳалқининг истиқбол учун масулоятни чуқур тушунадиган кишиларнинг яратиб

ДУСТИЛИГИМИЗ ТУФАЙЛИ КУЧЛИМИЗ

Меҳнаткашларини ҳаётбахш совет ватанпарварлиги рўида тарбиялаш идеологиясининг энг муҳим вазифаридан биридир. Бу — кишиларни Ватанимиз, улуг революцион партиямиз билан қўнлий равишда фахрлиниш тўғрисида тарбиялаш, ер юзиде энг адолатли, энг бахтиёр жамият яратибди СССР раҳбарлигини олиқноиб қадр-қиммати сизни ҳиссини қилларининг дилига сизларнинг демаслар.

Совет ватанпарварлиги ўш моҳияти билан интернационал бўлиб қандай шаклда намоён бўлишидан қатъи назар, миллий чекланми гендерларини билан қилишга олмайдилар. СССРдаги барча халқларнинг кўп миллатли ўш Ватанига бўлган муҳаббати қардош республикаларнинг, бошқа социалистик мамлакатларнинг халқларига, жаҳон меҳнаткашларига ҳурмат ва дўстлиқ тўғриси билан ўзвий равишда қўшилиб кетмоқда.

Асрлар бўйи инсониятнинг ўйланганлиб келган миллий масала бизнинг мамлакатимизда доимийлик билан ҳал қилинди, биз бу билан фахрлинишга ҳақлими. Бизда миллатларнинг ўтмишдаги тарқоқлиги, бир-бирига адовати ва ишончсизлигиндан заррача асар ҳам қолмади. Барча совет халқлари узилиш қардошлиқ иллари билан боғланган бўлиб, ҳамма бир киши учун ва бир киши ҳамма учун жон куйиладиган тотув, меҳрибон, ипоқ оилада яшамоқдалар.

Халқларнинг ленинча дўстлиги Совет Иттифоқи қозонган ва қозонаётган жаҳоншумул ғалабаларнинг тош-тегиндек муқтаҳам неғизидир. Бу дўстлик — бизга ҳамма нарсадан ҳам муқаддас. Шу сабабли тинчлик ва коммунизм дushmanлари ҳаммадан кўра кўпроқ ана шу муқаддас дўстликка қасд қилмоқдалар. Дўстлигимизга раҳна солишга, партиямиз миллий сиёсатининг моҳиятига тўхтам қилиш, уни қораш ва бўзиб қўрсатишга жон-жаҳдлари билан уришмоқдалар.

Ленин уришларини мусофиро ҳақида дўстлигимизнинг мусофиро ҳақидаги ҳақ ким ва ҳеч қачон қўйилмас оҳмайдилар. Совет халқларининг дўстлиги тош-тегиндек муқтаҳам, қўншининг ўзидек нурафшондир. Мамлакатимиздаги ҳамма халқлар шу дўстлигининг буюк яратувчиси ва ўзгартирувчиси қилинган, қардошлиқ оила-сидаги меҳнат наъясидан баҳраманд бўлишмоқдалар.

Айни совет халқларининг қардошлиқ оиласида ўзбек халқи нур ва йилми қўқиқларига кўтарилиди, кенг равишда топиш йўлига чиқиб олди, чинакам инсоний бахт-саодатга эга бўлди. Партиямизнинг ленинча миллий сиёсати, барча совет халқларининг оғаси — улуг рус халқининг қардошларча саҳий ёрдами ана шу дўстлигининг мустаҳкам неғиз ҳисобланади. Бинобарин, бу муқаддас дўстликка саноқат алагансиз Ўзбекистон ҳунараткашларининг қалбларида абадий ёна беради. (Қарасалар).

Бошқа совет республикаларидаги каби республикамиз аҳолиси ҳам ўш состави жиҳатидан тобора кўп миллатли бўлиб боришмоқда. Коммунизм қурилиши жараёнида социалистик миллатларнинг тобора бир-бирига яқинлашувида иборат қонуний процесс бунда аққол кўришиб турибди. Бизнинг бурчи-миз — ана шу объектив процессни ривожлантиришга бутун чоралар билан ёрдам беришдир.

Совет Иттифоқида миллатчилик идеологиясининг социял неғизин йўқитилган. Ленин миллатчилик афвдатлари ва ҳатолари яшовчан эканлигини унуттишга бизнинг ҳақ-қилиш йўқ. Бу бидъатлар ва хато-қилар йўқ-йўқ деганимизда ҳам пор-

қолмайди. Ҳаёт баъзан шундай садқани одамларни ҳам яратадилар, улар ҳаётга нотўғри муносабатлари, меҳнатдан қўқишлари, обивателларча ҳаракатлари ва майиллари билан совет кишининг ҳулқ-атворида ва тафаккурини эгиз бўлган ишларни қилмоқдалар. Улар революциядан илгарти бойваччалар ва ишратпарастларни эслатадилар. Бундай кишилар кам бўлса ҳам биз улар учун жавобгаримиз. Ахир бу — бизларда ёт идеология тасирининг натижасига эмас, балки шунингдек партия ва комсомол ташкилотлари ахши ишламаганлигининг ҳам оқибатидир.

Айрим партия комитетлари ёшларни тарбиялаш ишлари билан нисбатан қизиқсиз шугулланмоқдалар. Ўғиллар ва қизлар ишдан бунд қатъин қандай ўтказиб чиқаришлари билан, кечки ишчи-ёшлар ва қишлоқ ёшлари мактаблари қандай ишлатилганлиги билан, маданий-оқартув муассасаларида ёшлар ўртасида ишлаш қандай ташкил этилганлиги билан қизиқмаётганлар. Бу ишларнинг ҳаммаси фақат комсомолнинг зиммасига юқлаб қўйилмоқда. Кўпгина комсомол ташкилотлари аса ёшлар билан ишлашни ташкил этишга расмийчилик билан қармоқдалар, ёшлар — синчюк, ҳар нарсасга қизиқувчи, ҳис-тўғуси ўткир кишилар эканлигини ҳисобга олмаётганлар.

Ёшларнинг ақли ва қалбига тўғри тасвир кўрсатиш учун ёшлар ўртасида ўтказиладиган ишчи хилма-хил қилиш, бу ишларни мароқли, жойлаб қилиб ўтказиш керак. Ишчи шундай йўлга қўйиш керакки, бунинг натижасида ёшлар ресурсларга, бемаза кўнгли очинишга, (бу аса уларни обивателчилик ва мешчиллик ботроқига янада кўпроқ ботиради) балки маданият саройларига ва маданий уйларида, клублар ва кутубхона-театрлар ва концерт залларида ўтказиладиган қизиқарли ва фойдалли тадбирларга боришлар. Ёшларни оммавий спорт ишларига, бадий ҳаваскорлик тўғрисидаги қаттиққўл жалб этиш, ҳалқ маданият университетларида ўқишга жалб этиш керак.

Бироқ буш шундан кўз юма олмаймики, ҳаёт, ўртоқ Илчиёв жуда тўғри айтганидек, ўз бурчини ҳалол ва софийлик билан баъжариладиган, ўз ҳалқининг истиқбол учун масулоятни чуқур тушунадиган кишиларнинг яратиб

ДУСТИЛИГИМИЗ ТУФАЙЛИ КУЧЛИМИЗ

Меҳнаткашларини ҳаётбахш совет ватанпарварлиги рўида тарбиялаш идеологиясининг энг муҳим вазифаридан биридир. Бу — кишиларни Ватанимиз, улуг революцион партиямиз билан қўнлий равишда фахрлиниш тўғрисида тарбиялаш, ер юзиде энг адолатли, энг бахтиёр жамият яратибди СССР раҳбарлигини олиқноиб қадр-қиммати сизни ҳиссини қилларининг дилига сизларнинг демаслар.

Совет ватанпарварлиги ўш моҳияти билан интернационал бўлиб қандай шаклда намоён бўлишидан қатъи назар, миллий чекланми гендерларини билан қилишга олмайдилар. СССРдаги барча халқларнинг кўп миллатли ўш Ватанига бўлган муҳаббати қардош республикаларнинг, бошқа социалистик мамлакатларнинг халқларига, жаҳон меҳнаткашларига ҳурмат ва дўстлиқ тўғриси билан ўзвий равишда қўшилиб кетмоқда.

Асрлар бўйи инсониятнинг ўйланганлиб келган миллий масала бизнинг мамлакатимизда доимийлик билан ҳал қилинди, биз бу билан фахрлинишга ҳақлими. Бизда миллатларнинг ўтмишдаги тарқоқлиги, бир-бирига адовати ва ишончсизлигиндан заррача асар ҳам қолмади. Барча совет халқлари узилиш қардошлиқ иллари билан боғланган бўлиб, ҳамма бир киши учун ва бир киши ҳамма учун жон куйиладиган тотув, меҳрибон, ипоқ оилада яшамоқдалар.

Халқларнинг ленинча дўстлиги Совет Иттифоқи қозонган ва қозонаётган жаҳоншумул ғалабаларнинг тош-тегиндек муқтаҳам неғизидир. Бу дўстлик — бизга ҳамма нарсадан ҳам муқаддас. Шу сабабли тинчлик ва коммунизм дushmanлари ҳаммадан кўра кўпроқ ана шу муқаддас дўстликка қасд қилмоқдалар. Дўстлигимизга раҳна солишга, партиямиз миллий сиёсатининг моҳиятига тўхтам қилиш, уни қораш ва бўзиб қўрсатишга жон-жаҳдлари билан уришмоқдалар.

Ленин уришларини мусофиро ҳақида дўстлигимизнинг мусофиро ҳақидаги ҳақ ким ва ҳеч қачон қўйилмас оҳмайдилар. Совет халқларининг дўстлиги тош-тегиндек муқтаҳам, қўншининг ўзидек нурафшондир. Мамлакатимиздаги ҳамма халқлар шу дўстлигининг буюк яратувчиси ва ўзгартирувчиси қилинган, қардошлиқ оила-сидаги меҳнат наъясидан баҳраманд бўлишмоқдалар.

Айни совет халқларининг қардошлиқ оиласида ўзбек халқи нур ва йилми қўқиқларига кўтарилиди, кенг равишда топиш йўлига чиқиб олди, чинакам инсоний бахт-саодатга эга бўлди. Партиямизнинг ленинча миллий сиёсати, барча совет халқларининг оғаси — улуг рус халқининг қардошларча саҳий ёрдами ана шу дўстлигининг мустаҳкам неғиз ҳисобланади. Бинобарин, бу муқаддас дўстликка саноқат алагансиз Ўзбекистон ҳунараткашларининг қалбларида абадий ёна беради. (Қарасалар).

Бошқа совет республикаларидаги каби республикамиз аҳолиси ҳам ўш состави жиҳатидан тобора кўп миллатли бўлиб боришмоқда. Коммунизм қурилиши жараёнида социалистик миллатларнинг тобора бир-бирига яқинлашувида иборат қонуний процесс бунда аққол кўришиб турибди. Бизнинг бурчи-миз — ана шу объектив процессни ривожлантиришга бутун чоралар билан ёрдам беришдир.

Совет Иттифоқида миллатчилик идеологиясининг социял неғизин йўқитилган. Ленин миллатчилик афвдатлари ва ҳатолари яшовчан эканлигини унуттишга бизнинг ҳақ-қилиш йўқ. Бу бидъатлар ва хато-қилар йўқ-йўқ деганимизда ҳам пор-

қолмайди. Ҳаёт баъзан шундай садқани одамларни ҳам яратадилар, улар ҳаётга нотўғри муносабатлари, меҳнатдан қўқишлари, обивателларча ҳаракатлари ва майиллари билан совет кишининг ҳулқ-атворида ва тафаккурини эгиз бўлган ишларни қилмоқдалар. Улар революциядан илгарти бойваччалар ва ишратпарастларни эслатадилар. Бундай кишилар кам бўлса ҳам биз улар учун жавобгаримиз. Ахир бу — бизларда ёт идеология тасирининг натижасига эмас, балки шунингдек партия ва комсомол ташкилотлари ахши ишламаганлигининг ҳам оқибатидир.

Айрим партия комитетлари ёшларни тарбиялаш ишлари билан нисбатан қизиқсиз шугулланмоқдалар. Ўғиллар ва қизлар ишдан бунд қатъин қандай ўтказиб чиқаришлари билан, кечки ишчи-ёшлар ва қишлоқ ёшлари мактаблари қандай ишлатилганлиги билан, маданий-оқартув муассасаларида ёшлар ўртасида ишлаш қандай ташкил этилганлиги билан қизиқмаётганлар. Бу ишларнинг ҳаммаси фақат комсомолнинг зиммасига юқлаб қўйилмоқда. Кўпгина комсомол ташкилотлари аса ёшлар билан ишлашни ташкил этишга расмийчилик билан қармоқдалар, ёшлар — синчюк, ҳар нарсасга қизиқувчи, ҳис-тўғуси ўткир кишилар эканлигини ҳисобга олмаётганлар.

Ёшларнинг ақли ва қалбига тўғри тасвир кўрсатиш учун ёшлар ўртасида ўтказиладиган ишчи хилма-хил қилиш, бу ишларни мароқли, жойлаб қилиб ўтказиш керак. Ишчи шундай йўлга қўйиш керакки, бунинг натижасида ёшлар ресурсларга, бемаза кўнгли очинишга, (бу аса уларни обивателчилик ва мешчиллик ботроқига янада кўпроқ ботиради) балки маданият саройларига ва маданий уйларида, клублар ва кутубхона-театрлар ва концерт залларида ўтказиладиган қизиқарли ва фойдалли тадбирларга боришлар. Ёшларни оммавий спорт ишларига, бадий ҳаваскорлик тўғрисидаги қаттиққўл жалб этиш, ҳалқ маданият университетларида ўқишга жалб этиш керак.

Бироқ буш шундан кўз юма олмаймики, ҳаёт, ўртоқ Илчиёв жуда тўғри айтганидек, ўз бурчини ҳалол ва софийлик билан баъжариладиган, ўз ҳалқининг истиқбол учун масулоятни чуқур тушунадиган кишиларнинг яратиб

қолмайди. Ҳаёт баъзан шундай садқани одамларни ҳам яратадилар, улар ҳаётга нотўғри муносабатлари, меҳнатдан қўқишлари, обивателларча ҳаракатлари ва майиллари билан совет кишининг ҳулқ-атворида ва тафаккурини эгиз бўлган ишларни қилмоқдалар. Улар революциядан илгарти бойваччалар ва ишратпарастларни эслатадилар. Бундай кишилар кам бўлса ҳам биз улар учун жавобгаримиз. Ахир бу — бизларда ёт идеология тасирининг натижасига эмас, балки шунингдек партия ва комсомол ташкилотлари ахши ишламаганлигининг ҳам оқибатидир.

Айрим партия комитетлари ёшларни тарбиялаш ишлари билан нисбатан қизиқсиз шугулланмоқдалар. Ўғиллар ва қизлар ишдан бунд қатъин қандай ўтказиб чиқаришлари билан, кечки ишчи-ёшлар ва қишлоқ ёшлари мактаблари қандай ишлатилганлиги билан, маданий-оқартув муассасаларида ёшлар ўртасида ишлаш қандай ташкил этилганлиги билан қизиқмаётганлар. Бу ишларнинг ҳаммаси фақат комсомолнинг зиммасига юқлаб қўйилмоқда. Кўпгина комсомол ташкилотлари аса ёшлар билан ишлашни ташкил этишга расмийчилик билан қармоқдалар, ёшлар — синчюк, ҳар нарсасга қизиқувчи, ҳис-тўғуси ўткир кишилар эканлигини ҳисобга олмаётганлар.

Ёшларнинг ақли ва қалбига тўғри тасвир кўрсатиш учун ёшлар ўртасида ўтказиладиган ишчи хилма-хил қилиш, бу ишларни мароқли, жойлаб қилиб ўтказиш керак. Ишчи шундай йўлга қўйиш керакки, бунинг натижасида ёшлар ресурсларга, бемаза кўнгли очинишга, (бу аса уларни обивателчилик ва мешчиллик ботроқига янада кўпроқ ботиради) балки маданият саройларига ва маданий уйларида, клублар ва кутубхона-театрлар ва концерт залларида ўтказиладиган қизиқарли ва фойдалли тадбирларга боришлар. Ёшларни оммавий спорт ишларига, бадий ҳаваскорлик тўғрисидаги қаттиққўл жалб этиш, ҳалқ маданият университетларида ўқишга жалб этиш керак.

Бироқ буш шундан кўз юма олмаймики, ҳаёт, ўртоқ Илчиёв жуда тўғри айтганидек, ўз бурчини ҳалол ва софийлик билан баъжариладиган, ўз ҳалқининг истиқбол учун масулоятни чуқур тушунадиган кишиларнинг яратиб

қолмайди. Ҳаёт баъзан шундай садқани одамларни ҳам яратадилар, улар ҳаётга нотўғри муносабатлари, меҳнатдан қўқишлари, обивателларча ҳаракатлари ва майиллари билан совет кишининг ҳулқ-атворида ва тафаккурини эгиз бўлган ишларни қилмоқдалар. Улар революциядан илгарти бойваччалар ва ишратпарастларни эслатадилар. Бундай кишилар кам бўлса ҳам биз улар учун жавобгаримиз. Ахир бу — бизларда ёт идеология тасирининг натижасига эмас, балки шунингдек партия ва комсомол ташкилотлари ахши ишламаганлигининг ҳам оқибатидир.

Айрим партия комитетлари ёшларни тарбиялаш ишлари билан нисбатан қизиқсиз шугулланмоқдалар. Ўғиллар ва қизлар ишдан бунд қатъин қандай ўтказиб чиқаришлари билан, кечки ишчи-ёшлар ва қишлоқ ёшлари мактаблари қандай ишлатилганлиги билан, маданий-оқартув муассасаларида ёшлар ўртасида ишлаш қандай ташкил этилганлиги билан қизиқмаётганлар. Бу ишларнинг ҳаммаси фақат комсомолнинг зиммасига юқлаб қўйилмоқда. Кўпгина комсомол ташкилотлари аса ёшлар билан ишлашни ташкил этишга расмийчилик билан қармоқдалар, ёшлар — синчюк, ҳар нарсасга қизиқувчи, ҳис-тўғуси ўткир кишилар эканлигини ҳисобга олмаётганлар.

Ёшларнинг ақли ва қалбига тўғри тасвир кўрсатиш учун ёшлар ўртасида ўтказиладиган ишчи хилма-хил қилиш, бу ишларни мароқли, жойлаб қилиб ўтказиш керак. Ишчи шундай йўлга қўйиш керакки, бунинг натижасида ёшлар ресурсларга, бемаза кўнгли очинишга, (бу аса уларни обивателчилик ва мешчиллик ботроқига янада кўпроқ ботиради) балки маданият саройларига ва маданий уйларида, клублар ва кутубхона-театрлар ва концерт залларида ўтказиладиган қизиқарли ва фойдалли тадбирларга боришлар. Ёшларни оммавий спорт ишларига, бадий ҳаваскорлик тўғрисидаги қаттиққўл жалб этиш, ҳалқ маданият университетларида ўқишга жалб этиш керак.

Бироқ буш шундан кўз юма олмаймики, ҳаёт, ўртоқ Илчиёв жуда тўғри айтганидек, ўз бурчини ҳалол ва софийлик билан баъжариладиган, ўз ҳалқининг истиқбол учун масулоятни чуқур тушунадиган кишиларнинг яратиб

қолмайди. Ҳаёт баъзан шундай садқани одамларни ҳам яратадилар, улар ҳаётга нотўғри муносабатлари, меҳнатдан қўқишлари, обивателларча ҳаракатлари ва майиллари билан совет кишининг ҳулқ-атворида ва тафаккурини эгиз бўлган ишларни қилмоқдалар. Улар революциядан илгарти бойваччалар ва ишратпарастларни эслатадилар. Бундай кишилар кам бўлса ҳам биз улар учун жавобгаримиз. Ахир бу — бизларда ёт идеология тасирининг натижасига эмас, балки шунингдек партия ва комсомол ташкилотлари ахши ишламаганлигининг ҳам оқибатидир.

Айрим партия комитетлари ёшларни тарбиялаш ишлари билан нисбатан қизиқсиз шугулланмоқдалар. Ўғиллар ва қизлар ишдан бунд қатъин қандай ўтказиб чиқаришлари билан, кечки ишчи-ёшлар ва қишлоқ ёшлари мактаблари қандай ишлатилганлиги билан, маданий-оқартув муассасаларида ёшлар ўртасида ишлаш қандай ташкил этилганлиги билан қизиқмаётганлар. Бу ишларнинг ҳаммаси фақат комсомолнинг зиммасига юқлаб қўйилмоқда. Кўпгина комсомол ташкилотлари аса ёшлар билан ишлашни ташкил этишга расмийчилик билан қармоқдалар, ёшлар — синчюк, ҳар нарсасга қизиқувчи, ҳис-тўғуси ўткир кишилар эканлигини ҳисобга олмаётганлар.

Ёшларнинг ақли ва қалбига тўғри тасвир кўрсатиш учун ёшлар ўртасида ўтказиладиган ишчи хилма-хил қилиш, бу ишларни мароқли, жойлаб қилиб ўтказиш керак. Ишчи шундай йўлга қўйиш керакки, бунинг натижасида ёшлар ресурсларга, бемаза кўнгли очинишга, (бу аса уларни обивателчилик ва мешчиллик ботроқига янада кўпроқ ботиради) балки маданият саройларига ва маданий уйларида, клублар ва кутубхона-театрлар ва концерт залларида ўтказиладиган қизиқарли ва фойдалли тадбирларга боришлар. Ёшларни оммавий спорт ишларига, бадий ҳаваскорлик тўғрисидаги қаттиққўл жалб этиш, ҳалқ маданият университетларида ўқишга жалб этиш керак.

қолмайди. Ҳаёт баъзан шундай садқани одамларни ҳам яратадилар, улар ҳаётга нотўғри муносабатлари, меҳнатдан қўқишлари, обивателларча ҳаракатлари ва майиллари билан совет кишининг ҳулқ-атворида

ЎРТОҚ Ш. Р. РАШИДОВ ДОКЛАДИ

(Охири. Боши 1, 2, 3-бетларда)

Лекин ана шу сўхбат ҳамма вақт ҳам чуқур эс қолдирипти. Одамларнинг онига ва юрагига жинз этиб тегалти, уларни чинлакам таъсирлантирипти, деб бўла-дими? Афсуски, шундай деб бўл-майди. Кўпгина эшиттиришлар бир-бирига ўхшаб, ноақтуал, саёз мазмунли бўлади. Паст профессо-онал савияда тайёрланган бун-дай эшиттиришлар эшитувчилар билан томошабинларни таъсирлан-тирмайди.

Партия радио ва телевиденини ривонлаштиришга аямасдан маб-лаб сарфламдир. Бинобарин, иде-ологизминг ана шу муҳим соҳа-сида ишловчи ходимлардан ўз вази-фаларига муносиб бўлишни талаб қилсак, бизнинг ҳақимиз бор. Ра-дио ва телевидение ҳам бир хона-донга кадрдон дўст қатори кир-диган бўлсин. Ушбу ленинча ҳақи-кат сўзларини одамларнинг ониг-га ва қалбига етказсин, ҳаётимиз-нинг латифатини ёрқин образлар-да тарағнам қилсин, меҳнатнаш-ларнинг сиёсий ва маданий жи-ҳатдан ўсишига чинакам ёрдам берсин, уларга эстетик заъв ба-ғишласин.

Халқимиз кинони севади. Кино — одамларга гоъий таъсир ўтқа-зишнинг қудратли воситасидир. Сўнгги нақтарда бутун мамлака-тимизда бўлгандек республика-миз кинематографиясида ҳам ба-дний ижодкорлик юксала бошла-ганлиги кўнга ташланган эктириб. Замондошларимизни акс эттирув-чи кинокартиналар пратилла бош-ласи. Лекин яхши фильмлар, ай-ниқса марокан кинокомедиялар, музикали кинокартиналар ва бола-ларга аталган фильмлар хал биз-да кам. Республика кинемато-

графчилари ўз имкониятларидан ва аёнқиса янги «Узбекфильм» студиясининг қувватидан ҳали тў-лиқ фойдаланаётганлар йўқ.

Яқинда республикада кинема-тография ишлари билан шуғул-ланувчи махсус Давлат комитети тўзилди. Ушнд кинематика, кино санъати ходимлари томошаби-ларин янги юксак гоъий, бадий ва ҳўжжатли фильмлар билан курсонд қилдилар.

Аҳолига кино хизмати қў-растини илдий ривашда яхшилаб зарур. Бу ишда айниқса кишлоқ-ларимизда нуқсонлар кўп. Ойлаб фильмлар кўрсатилмаётган аҳоли-пунктлари бор. Идеология иш-ининг мана шу энг муҳим соҳа-сида етарли баҳо бермаслик ҳо-лларига қатъийан чек қўйиш ло-зим.

Республикада кинотеатр нашр қилиш йилдан-йилга кўпайиб бор-япти. Лекин кинотеатр бозорида кў-пичи пираисиз, примитив, ҳеч қанга кераги йўқ кинотеатр ҳам пайдо бўлиб қолмоқда, бундай жи-ҳатлар макуллатурага айланиб, давлатга жуда катта зарар етказ-моқда. Босиб чиқарилаётган мах-сулотларнинг сифати учун ҳам ав-торлар, ҳам нашриёт раҳбарлари-нинг масъулиятини ошириш ке-рак. Брак кинотеатрини чиқаришда айбдор бўлган кишилар фақат маънавий жиҳатдан жавобгар бў-либ қолмасдан балки моддий жи-ҳатдан ҳам жавобгар бўлишлари керак.

Шу билан бирга, кинотеатр пропа-гандасини ва кинотеатр савдосини ташкил этишни, шунингдек газета ва журналлар тарқатишни иш-дий ривашда яхшилаб зарур. Пар-тия ташкилотларини хар бир оила-да кинотеатр, газета ва журналлар бў-лишига эриштириш лозим.

АДАБИЁТ ВА САНЪАТНИНГ ЮКСАК ҒОЯВИЙЛИГИ ВА ПАРТИЯВИЙЛИГИ УЧУН

Адабиёт ва санъат масалалари КПСС Марказий Комитети Пле-нумининг ишда катта ўрни эгаллагани. Маълумки, бу масала-лар янги одамни тарбиялашда, коммунист дунёнаш ва ахлоқ-ни шакллантиришда ниҳоятда кат-та роль ўйнайди.

Партия, унинг ленинчи Марка-зий Комитети ва шахсан Н. С. Хрущевнинг меҳрибонлиги ва ғамхўрлигиндан руҳланган ўзе-бекстон адабиёт ва санъат ароб-лари совет кишиларининг қўра-монона меҳнатини мадҳ қилувчи бир талай яхши, ҳалққа керакли асарлар пратилди.

Лекин бу нарсга хотирқамла-шимиз, йўтуқларга махлиб бўл-шимиз учун бизга ҳеч қандай асос бера олмайд. Шунинг рў-стик ва ошқора айтиб қўйиш ке-ракки, партия ва ҳукумат раҳ-барларининг адабиёт ва санъат аробларин билан урчушувида, КПСС Марказий Комитети Пле-нумида тилга олинган камчилик-лар ва ҳатолар республикамизда-ғи баъзи бир ижодий ходимларга ҳам маълум даражада тааллуқли-дир.

Шунинг билан олинган керакки, сўнгги йилларда бизга замонавий темада ёзилган, ҳаммаимизни фахрланти-ра оладиган ва бир вақтлар «Ўз-кан батрак», «Эйлаб ва Омон», «Гулсара», «Ўқитувчи» сингари асарлар эгалларин юксакликларга кўтарила олган чинакам монумент-тал асарлар хали яратилгани йўқ.

Лекин хом-хатала, бадий жи-ҳатдан оқиз ва композицияси бўш асарлар жуда кўп нашр қилин-моқда ёки газета ва журналларда босиб чиқаришмоқда. Бундай асар-ларда ўтқин ҳаётимизнинг ба-фаси сезилмайди, совет киши-сининг бой ва кўп киррли руҳий дунёси мутлақо етарли очиб бе-рилмайди. Кўпичи калтабин, кал-та ўй, маънафат дориса чекла-ган киши ижодий қаҳрамон қи-либ кўрсатилади.

Буларнинг ҳаммаси шунинг учун содир бўлмоқдаки, мадания-тимизнинг баъзи бир аробларни эгаларига ва ўз ўрқонларига ис-батан талбачилигини бўшаптириб, турмуш билан алоқани сувайти-риб қўйилган. Ўз наларий билм-ларини ошириш ва бадий мах-оратларини тақомиллаштириш ус-тида кам ишланмоқдалар.

Эзувчиларимизга ва санъатимиз аробларига ўрқонларча шундай маслаҳат бермоқчиман: ҳаёт бил-лан бабаравар кайнаб, завоф ва фабрикаларга, қолхоз ва совхоз-ларга, бепеи Милрзачўла ва Кар-ши чўларига бориш. Ўша жой-ларда ҳақиқий қаҳрамонлар иш-ламоқдалар, буюк иш-ини амалга оширмоқдалар. Ана шулар асарларинизга ҳам қаҳра-мон бўлишларини мумкин ва керак!

Совет санъаткори учун ўз та-ланти халқнинг коммунизм қуриш учун қурашга бутунлай бағиш-ланганини, ўз асарлари ҳақиқа-манзур бўлганини ва халқ юксак баҳолаганини ағлашдэй ҳам кў-ра мўътабарроқ нарсга бўлиб э-ришиш мумкин эмас. Халққа эса ҳаёт ҳақиқатига мос бўлиб тур-ган асарини манзур бўлиб, ҳақ-ҳар қандай сохталани, пала-пар-тиш ишланган хар қандай нарсас-ни рад қилди.

Айрим Эзувчиларимизнинг кам-чиликларини танқид қилиш ниҳ-о-сида совет воқелигини қорал-лашга ўринишлар кишини ғав-залантирмоқда. Тирюк остида кир ахтарувчи кишилар мана шу яра-мас иш билан ўзлари шуғуллана-ётганликлари устига совет халқи-нинг муваффақиятларини, акс эт-тирувчи асарларини «ҳақиқатини пардозлаб кўрсатувчи» асарлар деб эълол қилмоқдалар.

Ўртоқ Н. С. Хрущев Пленум-да сўзлаган нутқида бундай де-ди: «Бизнинг ҳаётимизда камчилик-

лар бор, албатта, лекин янги, ре-волюцион нарсалар ўтқин сарки-ларини улқотириб ташлаб, ўси-ни нарсалар билан қурашда ўз ўри-ни толмоқда ва ўсиб бормоқда. Баъзи бировлар янқуш салбий нарсалар ҳақида ёнғиша, мамла-катимиз, кишиларимиз, воқелиги-миз тўғрисида Хар хил разилона гапларини қавлаштириб гошиша даъват қилаётган эквалар бунга чидаб бўладими, ахир. Шундай по-зицияларда турган кишилар — буржюа идеологиясининг совет ки-шиларни орасидаги агентларидир».

Биз ҳаётимиздаги ижодий нарс-алар ҳақида асарлар яратётган Эзувчилар ва санъат аробларига «пардозчи» деган лақабни ёниш-тириш ишқибозларига жуда кес-кин зарба бермоғимиз керак.

Расмоларимизнинг ижодидати камчиликлар ҳақида ҳам гапириб ўтиш лозим. Уларнинг баъзи бир асарлари эҳтиросизлик, ҳиссиёт-сизлик билан, баъзан халтурачи-лик билан ишланмоқда.

Сўнгги йилларда баъзи бир рас-сомларимиз, айниқса кинотеатрча безовчи — графикачиларимиз чи-накам новаторлигини турли-туман натураллигин ва формалистик чиз-мақашли билан алмаштиришга уринмоқдалар.

Расмолар, хайкалтарошлар, графикачилардан социалистик ре-ализмнинг юксак талабларига жа-воб берадиган, ҳаётнинг асл ҳа-қиқатини акс эттирадиган асар-ларини чинакам ижодий гайрат ва активлик билан яратиштарини ку-тишга ҳақимиз бор.

Театр санъати аробларига ис-батан ҳам янада юксакроқ талаб-лар қўймоқ керак. Театрларимиз-нинг томоша залларида кўпичи-ча анчагина ўринлар бўш туради. Бу-нинг учун томошабинни айбашга одатланиб қолганлар, Ваҳолонки, бунга томошабиннинг мутлақо дах-ли йўқ. Вахтарин аерикиб қолши-ни билса, томошабин театрга сира қадам қўймайди. Томошабинлар-нинг савияси бекпес даражада ошди, улар санъат асарларига исбатан юксакроқ талаблар қў-ядиган бўлиб қолдишди. Томошаби-лар яхши билан ёмоннинг фарқи-ни жуда яхши ақдатиб олишляпти.

Республикада музика санъати-ни ривонлаштириш соҳасида ан-чагина ишлар қилиняпти. Лекин музика маданиятини пропанагда қилиш билан шуғулланувчи таш-килотлар ва композиторларимиз шаънига бир қанча мулоҳазалар-ни айтиб ўтмоқ керак.

Концерт залларида, радио ёки телевидиор орали республиканинг баъзи бир композиторлари ярат-ган музикани тинглаган вақтигда заъвқини ўрнига қуноб бўлиб кетасан, киши. Бизда ашула санъ-ати айниқса оранда қолмоқда.

Жаз музикасига, бемаъни рақс-лар ва кўшқиларга орқинча бе-рилиш сингари носоголом ҳола-рлар ҳамон барҳам берилгани йўқ. Н. С. Хрущев Кремлдаги учра-шувида ана шулар тўғрисида го-ят нафратланиб гаплаган эди. Бу-ружюа гарбидан кириб қолган бун-дай бемаъни нарсалар парқлар ва қўлбўлабати рақс майдончаларида ёки оилавий кечалардагина қали-нлаб деб бўлмайди. Қўлқонга қо-матга келтирувчи тарақ-туруқ го-шо эстрада театраларининг сахна-сидан, радио қарнайларидан, теле-видиор экранларидан эштилган қолляпти. Бунинг учун Тошкент граммластиклар фабрикасининг раҳбарлари, ҳам айбли, улар дид-фаросат билан иш тутмаяпти, ре-пертурга бефарқ қараяпти ва ча-маси ишнинг идеологик жиҳати-ни бир ёнда қолиб, фойда орғириш-ди кўпроқ ўйлаяпти. Бунга бар-ҳам бермоқ керак.

Ҳозир республикамизда ижодий союزلарнинг ҳаммаси битта куч-ли ташкилотга бирлаштирилмоқ-да. Ўйлаيمизки, ижодий ходим-ларнинг тарқоқчилига барҳам бе-рилиши ҳамда уларнинг ҳамма кучлари ягона бир союзга бир-лаштирилиши КПСС Марказий

Комитетининг Пленуми санъатко-ри интеллигенция олдига қўйган кат-та ва фахрли вазифаларини муваф-фақиятли хал қилишга имкон бе-ради. (Қарсаклар).

ЯНГИ ОДАМНИ ТАРБИЯЛАШДА МАКТАБЛАР, ОЛИЙ ЎҚУВ ЮРТЛАРИ ВА ФАННИНГ РОЛИНИ ОШИРАЙЛИК

Одамнинг шаклланиши мактаб йилларидан бошланади. Мактаб материалистик дунёқарашга не-ғиз солади, билим беради, жами-ринг бахт-саодати учун меҳнат қи-лшга ўргатади, ёш авлодга юкс-сақ ахлоқий фазилатларини ҳо-сал қилади.

Республика партия ташкилоти умумий таълим мактабларида ўқув-тарбия ишини яхшилаш ло-зимда сўнгги йилларда бир қан-ча муҳим тадбирларини амалга оширди. Мактабларнинг аксария-ти бир сменада дарс ўтқазинишга кўчирилганлиги ва ўқитиш икти-моний фойдала меҳнат билан бир-лаштириб юборилганлиги бунга кўп жиҳатдан ёрдам берди.

Бирок, ўқув процессини ва ўқувчиларни тарбиялашнинг ташкил этишда ҳали жиҳдий камчиликлар бор. Умумий мажбурий таълим тў-ғрисидаги қонун бир қанча жойлар-да қопқасида бажаришмоқда. Кўп-гина мактабларда ўзлаштириш паст, бир сифда икки йил қола-ётган ва мактабни ташлаб кетаёт-ган ўқувчилар сони кўп, ишлаб чиқариш таълими ва меҳнат тар-бияси яхши йўлга қўйилмаган. Ай-тири корхоналар ва қолхозларнинг раҳбарлари бу ишда зарур ёрдам кўрсатмайлтилар, мактаб орқали мутахассислар етиштиришга етар-ли баҳо бермайлтилар.

Бизнинг ўрта мактабимиз ёш-аода ахлоқ ва мукаммал комму-нистик дунёқарашини шаклланти-риш вазифасини хали тўлиқ ба-жараётгани йўқ. Баъзи бир жой-ларда ўқитиш билан тарбия ўрта-сида зарарли узилиш содир бўл-моқда. «Жамиятшунослик» фани-нин ўқитиш яхши йўлга қўйилма-ган, ўқувчиларнинг эстетик тар-биясига кам эътибор берилмоқда. Бундан ҳам ёмони шукки, айрим ўқувчиларнинг ўзлари ахлоқ-сизлик қилиб, ўзларининг ному-носи хатти-харақатлари билан бо-ларига зарарли таъсир ўтказмоқ-далар.

Биз совет педагога деган юкс-сақ номга иснод келтириётган одамларнинг бахридан шартта ўқитишмиз керак. Айни маҳалда ўқитиш фахрли бурчини ҳалол ва виждонан бажараётган меҳнатнаш ўқитувчиларнинг обрўсини хар то-монлама кўтаришимиз, унга мадад беришимиз, унинг моддий-маън-ий аҳоли ҳақида кун сайин ғамхў-рлик қилишимиз зарур.

Ёш авлодни ўқитиш ва тарбия-лаш — партия ташкилотлари ишнинг энг масъулиятли соҳа-ларидан биридир. Бу ишда беапро-визли йўл қўйиб бўлмайди. Хо-лириг ўқувчилар — бизнинг кел-ажимиз ҳисобланган. Бинобарин, улар учун ҳаммаимиз жавобгарим. Барча мактабларда ўқув-тарбия ишнинг юксак савияда бўлиши-ни таъминлаш, ҳамма мактаблар-ни бир сменада машғулот ўтқа-зишга кўчириб республика пар-тия ташкилотларинг асосий вази-фаларидан бўлиб келди ва шундай бўлиб қолади.

Шуни ҳам айтиб ўтиш керак-ки, партия, совет, касаба сою-з, комсомол ташкилотларини ҳамда халқ маорифи орғанларини сўнгги вақтларда катта ёшли аҳолини ўқитиш масалаларига эътиборни бўшаптириб қўйдилар. Республи-када саводсиз ва қаласавод киши-лар хали ҳам бор. Саводсизлигини битириш соҳасида Сурхондарё, Андижон ва Тошкент областлари-да аҳоли айниқса ёмон.

Айтилган, саводсизлигини бити-риш ишига етарли баҳо бера ол-маётган баъзи бир раҳбарлар В. И. Лениннинг саводсиз киши сисба-дан ташқарида турлади ва айни шундай киши ўтқин саркиларини, асқин урф-одатларини ташби-юрлади, деган кўрсатмасини ун-тин қўйганга ўхшаيدилар.

Биз бундай ахлоқга тоқат қи-либ тура олаимиз. Қисқа муддат-нида саводсизлик билан қаласа-водлигини батамом битириш учун партия ташкилотлари ишнинг м-на шу соҳасини каттик контроль-остига олмақлари керак.

КПСС Марказий Комитетининг Пленуми гоъий тарбияланган, коммунизм ишига содиқ бўлган мутахассислар тайёрлашда олий мактабларнинг роли ошиб кетганли-гини алоҳида таъкидлаб ўтди. Ҳозир республикамизда 29 та олий ўқув юртида 126,5 минг студент қўймоқда. Булар бизнинг эрта-индиги инжнеер ва педагогларим-из, ярач ва агрономларимиз бў-либ, экономик фаи, маданиятни олти силжитишлари, оммани юкс-сақ коммунистик идеаллар руҳи-да тарбиялашлари керак. Улар инстиутлар бағрида муайян би-лимларни олибгина қолмай, гоъ-ий жиҳатдан яхши чиниқилшлар-ҳам шарт.

Аммо бир қанча олий ўқув-юртларда, ҳусусан техника олий ўқув юртларида сиёсий-тарбиявий ишнинг савияси паст, баъзи бир студентлар ижтимоий фанларин, марксиз-ленинча назарияни ўрг-анишга қиротхонлик билан қараш-моқда. Кўпичи студентлар назо-рий қондиларни чуқур сингилди-лош бериша, ўқув материалини наридан-бери ёлаш билан ово-ра баъзилардан Бу — катта иллат. Ўқув мағриатини ёлаб олиш студентнинг ижтимоий топириши-да ёрдам бериш мумкин-ку, ле-кин ўқиб сиёсий оғинини ошириш-ди унинг бермайди, унинг гоъий савиясини бойитмайди. Ахир, ма-на шундай мўнғича сиғмайдиған ишлар ҳам бўлади! Ижтимоий фанлардан яхши ва аъло баҳо ол-ган студент, айни бир маҳалнинг ўзида диний урф-одатларга рива-

зисининг энг муҳим проблемала-рига кўпроқ эътибор бериб, алла қачон ишлаб чиқилган темаларни тайёрлаш, бир темадаги диссерта-ция, монография ва мақолаларни кўчириб олиш сингари яроқсиз практикадан қатъийан воз кечиш-лари керак. Шунингдек, «самара-сиз» олимлардан қутулиб олиш

ИДЕОЛОГИЯ ИШИГА ПАРТИЯ РАҲБАРЛИГИНИ ЯХШИЛАЙЛИК

Идеология иши — жуда катта, мураккаб ва масъулиятли иш. Идеология иши партиянинг кун сайин ишнинг кўзини битиб қо-лкет раҳбарлик қилишини, шу ишнинг ҳамма эвенолари ва соҳа-ларини моҳирлик билан ташкил этишни талаб қилади. Хар қандай ташкилий-хўжалик ёки сиёсий тадбирга идеологиянинг кўмаги керак бўлганидек, гоъий-тарбия-вий ишга ҳам ташкилий ишнинг кўмаги жуда зарур.

Марказий Комитет Пленуми ай-рим партия комитетларининг иде-ология ишидаги кампаниячилик, дабдабаозлик, қорозбозлик ва бюрократик услубини қоралади ҳамда идеология ишида ленинча услубни сабот-матонат билан ри-вожлантиришни талаб қилди, бу услуб юксак принципааликни, коммунистик гоъийлигини, душ-ман идеологиясига исбатан мурос-асизлигини, идеология иши билан ташкилотчилик ишини ўзида уз-вий ривашда бирлаштиради.

КПСС Марказий Комитети но-яри Пленумининг қарорларига мувофиқ, партия раҳбарлиги иш-лаб чиқариш принципини асосида қўйла қурилганлиги натижасида бунинг учун қўлавроқ имконият-лар туғилди. Бирок, айрим пар-тия комитетлари, уларнинг раҳ-барлари, мана шу шароитга ҳа-м эътиборини қилиб, хўжалик орған-ларининг вазифасини бажариб қолмоқдалар. Ишлаб чиқаришга, кўнмадаги ишларга таъсир кўр-сатиш, кишиларни тарбиялаш йў-лига қўруқ маъмуриятчилик йў-лига ўтиб олмақдалар.

Шу тоғадаги раҳбар корхона-га, қолхоз ёки совхозга бориб қо-лса, оддий ходимлар билан гапла-шини бир ёнда турсин, ҳатто ак-тивлар билан гаплашиб қўришга вақт-гопа олмайд, бошлангич партия ташкилотчи, пропаганда-истлар, агитаторларнинг ишини су-риштириб қўрмайди, уларга бирон илҳомбахш, самийий сўз айтиб ол-майди. Лекин одамларни роса п-тагани қоқиб, табиини хира қи-лмағуна қайтмайди. Шу билан ўз вазифамни бажардим деб ҳисоб-лайди.

Қўйидаги факт шунга мисол бў-ла олмаганими? Фарона жабра партия комитетининг ходимлари азот ўғитлари заволига бир эмас, бир неча мартабала боришган. Ле-кин улар завод дирекциясини, пар-тия ташкилоти ва унинг бюроси ишида катта-катта камчиликлар борлигини пайқашмаган.

Ана шу партия ташкилоти ва унинг секретари ўртоқ Сидоров аслида ишлаб чиқариш билан си-ри қилинмай қўйган. Ўртоқ Сидо-ров умуман коллективдан ажраллиб қолган, коммунистлар ишчилар билан учрашиб турмайди. Дирек-тор Бўрибосов билан бош иккенеер Магирлов эса ишлаб чиқариш процессига, ишга туширилдиган объектларнинг қурилишга бўш раҳбарлик қилмоқдалар, одамла-р билан ҳеч қандай тарбиявий иш-олиб бормайляптилар.

Бундай фактлар битта-яригит учраб тургани йўқ. Бу фактлар баъзи бир партия комитетлари-нинг иш услуби ва методлари яроқсизлигини кўрсатиб турибди. Гастрообозликдан воз кечмоқ ке-рак. Модомки, раҳбар корхона ёки қолхозга борган бўлса, у қи-лиётган ҳамма ишни чуқур су-риштириб қўриши ва ишларни ях-шилашга таъсир қўрсатишни шарт. Бунинг маъносини шукки, одамлар, оддий ходимлар ва раҳбар кадр-лар билан ишлаш уларни давлат планалари ва социалистик мажбу-риятларинг бажарилиши учун юксак масъулият руҳида тарбия-лаш керак.

Гоъий-тарбиявий ишга эъти-борсизлик билан қараш ҳолларига буткул барҳам бериш лозим. Пар-тия комитетларининг иш услуби ва методларини, раҳбар кадрлар-ни, яъни тарбиячиларнинг ўзла-рини юксак гоъийлик, партиявий-лик, принципаалик руҳида, соф-диллик, ростиғулик ва ишчилар руҳида тарбиялашни астойдил ях-шилаш зарур.

Ижрови контроль қилишнинг яхши йўлга қўйилиши кадрларни тўғри тарбиялашда ниҳоятда кат-та аҳамиятга эга. Қаердаки шун-дай қилинмаса, ўша ерда бўша-шуванчилик, интизомсизлик бў-лиш турган гап.

Коммунисттик гоъийлиги кам-чиликларга беапро қараш билан чиқина олмайд. Танқид ва ў-з-ўзини танқид камчиликларга, қо-лоқликлар, турғуликка қарши ку-рашининг қудратли қуроли ва кадрларни тарбиялашнинг сигна-ллар методидир. Бинобарин, биз барча партия, совет, хўжалик, на-саба союз ва комсомол ташкил-отларининг фаолиятида танқид ва ў-з-ўзини танқидни кенг қўлиб ёз-диришимиз, кадрларни ўз ишига танқидий кўз билан қараш руҳи-да, танқидга тўғри баҳо бериш руҳида тарбиялашимиз керак.

Ўртоқ Н. С. Хрущев, камчи-ликлар — махкумий тушушча эмас, камчиликларга муайян шахслар қарши бўлади, деб ўқтирди. «Дўстингизга — деб ў — ҳақ гапни айтишдан қўрқмайди, сира қўрқмайди! Агар сиз унга ҳақ гап-ни айтсангиз ва агар у ҳақи-қатан ҳам сизнинг дўстингиз бўл-са, унга шу гапни принципаали по-зицияларга асосланиб айтганга-нигина тушуниб олади. Борди-ю, гапнингизга тушунмасан, демек, у, сизнинг дўстингиз эмас, демек, оддий нарсаларга ҳам унинг ақли етмас экан. Ўз виждонингизга қарши иш тутмаслигингиз керак. Ўз виждонингизга қарши иш тут-сангиз, коммунистик қурилиш-мизга зарар етказасиз, қолос».

Гоъий эътиқоди мустаҳкам

зарур. Илм-фан соҳасида фойда бера олмайдиган кишининг ишлаб чиқаришга бориб ўз кучини ишга солгани маъқулроқ. Айни маҳалда ёш кадрларни ғамхўрлик билан тарбиялаш, илм-фанин олдига-силиштиришга қодир бўлган киши-лар учун илм-фан ашигини кенг очиб қўйиш зарур.

Киши — четдан қўзатувчи томоша-бин эмас, балки асл курашчи-дир. Бунинг учун иш мафзаатла-ри ҳамма нарсалар устида. У ҳа-қимини юз-хотир қилимай, ҳа-қ гапни айтишдан қўрқмайди. Пар-тия ташкилотлари ҳамма кадрла-ринида, ҳамма меҳнатқашлар-мизда худди ана шундай фазилат-ларни тарбиялаб ўстироқлари керак. Бу нарс — идеология иш-ининг ўзидаги камчиликларни ҳам тезроқ бартараф қилишимизга ёрдам беради.

Республикада идеология иш-ининг аҳоли учун, раҳбар кадрла-рининг тарбиялаш учун биз ҳам-мамиз — Марказий Комитет сек-ретарлари, област партия коми-тетларининг биринчи секретарла-ри жавобгаримиз. Лекин шу соҳа учун бевосита жавобгар бўлган одамларимиз ҳам «Бор бўлар» — партия Марказий Комитети, об-ласть, шаҳар партия комитетла-ри, шаҳарлардаги район партия комитетлари ва партия комитет-лари идеология бўлиминларинг ходимларидир. Партия комитет-ларининг идеология масалалари билан шуғулланувчи секретарла-ри бор. Гоъий-тарбиявий иш-ининг қўйилишида мавжуд жиҳдий камчиликларнинг тезроқ туғати-лиш учун биз ана шулардан кў-проқ даражада жавобгарини талаб қилмоғимиз керак. Шу билан бир-га уларнинг самарали ишлашлари учун ҳамма парт-шароитларни яратиб бериш керак.

Ўз маъқеларига муносиб дара-жада ишлаш, ўзларининг юксак бурчиларини шараф билан адо этиш учун идеология ходимлари кўпроқ ташаббусдорлик ва прин-ципаалик кўрсатишлари, етилган масалаларни партия комитетлари олдига дантал қўйишлари, шу ма-салаларнинг ҳал қилинишига ас-тойдий эришишлари, бошланган ишни охирига етказишлари керак.

Биз идеологиянинг ҳамма соҳа-ларини кадрлар билан мустаҳкам-лашимиз лозим. Бу соҳаларни на-зарий таёйргарлиги яхши бўлган, серғайрат, ташаббускор, янгилик-ни сезабиладиган, ижодий тафав-кур юратадиган, идеология ишини билладиган ва севадиган одамларга ишониб қўшироқроқ керак. Идеоло-гия фронтининг кадрлари санаот ва қишлоқ хўжалик ишлаб чиқа-риш экономикасини, маданий қу-рилиш проблемаларини яхши ту-шуниб олишлари, омманинг таш-килотчилари бўла билишлари за-бур.

КПСС Марказий Комитетининг Пленуми оммани коммунизм руҳи-да тарбиялаш учун бошлангич партия ташкилотларининг роли ва масъулиятини ошириш зарурлиги-ни алоҳида таъкидлаб ўтди. Хар бир коммунист идеология иш-ининг аҳоли учун гоъят масъул эканлигини онига сингирдиб ол-моғи керак, чунки у партияга ки-риш вақтида коммунист идеоло-гия принципларини амалга ошириш учун курашаман, деб ўз зиммаси-га жуда катта вазифа олган. Меҳ-натқашлар барча жамоат ташки-лотларининг ва аввало, Советлар, касаба союзулари, комсомолнинг қучида тарбиявий ишга тўлиқ фойдаланиш ҳам гоъят муҳим аҳа-миятга эга.

КПСС Марказий Комитети Пле-нуми партия комитетлари ва пар-тия ташкилотларига барча санъат корхоналари, қолхоз ва совхоз-лардаги гоъий-тарбиявий ва ма-даний-оқарув ишнинг мазмунини, ижодий ташкилотлар, фан, халқ маорифи ва маданият муас-сасаларининг фаолиятини чуқур ўрганиш, идеология ишини таш-кил этишни, бу ишга партия раҳ-барлиги методлари ва формалари-ни тақомиллаштириш вазифасини қўшди. Пленум барча раҳбар ходимларнинг идеология ишида до-